OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

1 OCAK - 30 EYLÜL 2018 ARA HESAP DÖNEMİNE AİT
ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
AÇIKLAYICI NOTLAR

OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

1 OCAK - 30 EYLÜL 2018 ARA HESAP DÖNEMİNE AİT
ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

İÇİNDEKİLER **SAYFA**

KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI ..... 1 - 2

KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI 3

KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOLARI 4

KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI 5

ÖZET KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR ..... 6 - 43

OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

30 EYLÜL 2018 VE 31 ARALIK 2017 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	(Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2018	(Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Varlıklar			
Dönen varlıklar			
Nakit ve nakit benzerleri	4	51.481	228.958
Ticari alacaklar	8	540.023	445.329
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	*22*	*125.767*	*29.656*
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	*8*	*414.256*	*415.673*
Diğer alacaklar		134	68
Devam eden inşaat, taahhüt veya hizmet sözleşmelerinden alacaklar	10	533.115	312.030
Stoklar	9	750.439	413.056
Türev araçlar	7	5.009	1.325
Peşin ödenmiş giderler	14	12.331	190.153
Diğer dönen varlıklar	14	43.087	40.632
Toplam dönen varlıklar		**1.935.619**	**1.631.551**
Duran varlıklar			
Ticari alacaklar	8	7.580	10.235
Diğer alacaklar		406	281
Finansal yatırımlar	5	100	41
Maddi duran varlıklar, net	11	105.783	101.009
Maddi olmayan duran varlıklar, net	12	246.930	219.864
Ertelenmiş vergi varlığı	20	58.316	46.606
Toplam duran varlıklar		**419.115**	**378.036**
Toplam varlıklar		**2.354.734**	**2.009.587**

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

30 EYLÜL 2018 VE 31 ARALIK 2017 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	(Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2018	(Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler			
Kısa vadeli borçlanmalar	6	233.251	429.248
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6	277.243	84.410
Ticari borçlar	8	317.941	62.117
İlişkili taraflara ticari borçlar	*22*	*6.352*	*14.094*
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	*8*	*311.589*	*48.023*
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	14	18.306	24.294
Diğer borçlar		47.770	42.549
Dönem karı vergi yükümlülüğü	20	2.393	-
Ertelenmiş gelirler	14	53.927	21.084
Devlet teşvik ve yardımları		1.448	1.940
Kısa vadeli karşılıklar	13	123.744	403.935
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		*10.541*	*9.286*
Diğer kısa vadeli karşılıklar		*113.203*	*394.649*
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	1.391	2.742
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		**1.077.414**	**1.072.319**
Uzun vadeli yükümlülükler			
Uzun vadeli borçlanmalar	6	440.000	190.000
Devlet teşvik ve yardımları		1.054	1.441
Uzun vadeli karşılıklar	13	37.166	31.693
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		*37.166*	*31.693*
Ertelenmiş gelirler	14	668.479	430.580
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		**1.146.699**	**653.714**
Toplam yükümlülükler		**2.224.113**	**1.726.033**
Özkaynaklar			
Ödenmiş sermaye		24.000	24.000
Sermaye düzeltme farkları		52.743	52.743
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler		66.678	59.798
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(5.397)	(4.880)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		*(5.397)*	*(4.880)*
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		5.886	2.396
Yabancı para çevrim farkları		*5.886*	*2.396*
Geçmiş yıllar karları		72.617	50.074
Net dönem (zararı)/karı		(85.906)	99.423
Toplam özkaynaklar		**130.621**	**283.554**
Toplam kaynaklar		**2.354.734**	**2.009.587**

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

30 EYLÜL 2018 VE 2017 TARİHLERİNDE SONA EREN ARA DÖNEMLERE AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmemiş		Bağımsız denetimden geçmemiş	
	Notlar	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Hasılat	15	808.636	320.477	1.369.519	408.291
Satışların maliyeti (-)	15	(602.450)	(216.479)	(1.041.713)	(298.751)
BRÜT KAR		**206.186**	**103.998**	**327.806**	**109.540**
Pazarlama giderleri (-)	16	(163.652)	(60.508)	(155.757)	(47.946)
Genel yönetim giderleri (-)	16	(56.360)	(16.996)	(47.382)	(12.402)
Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	16	(36.557)	(12.104)	(32.425)	(10.436)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	17	1.673.062	1.089.932	191.921	53.222
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	17	(1.619.747)	(1.061.945)	(141.223)	(33.406)
ESAS FAALİYET (ZARARI)/KARI		**2.932**	**42.377**	**142.940**	**58.572**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler		180	180	1.246	25
Yatırım faaliyetlerinden giderler		(1)	-	-	-
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET (ZARARI)/KARI		**3.111**	**42.557**	**144.186**	**58.597**
Finansman gelirleri	18	26.280	14.888	8.692	1.589
Finansman giderleri (-)	19	(124.468)	(66.502)	(102.109)	(37.497)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ (ZARARI)/KARI		**(95.077)**	**(9.057)**	**50.769**	**22.689**
Sürdürülen faaliyetler vergi gelir/gideri					
-Dönem vergi gideri (-)	20	(2.393)	(2.280)	-	-
-Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)	20	11.564	4.150	-	-
DÖNEM (ZARARI)/KARI		**(85.906)**	**(7.187)**	**50.769**	**22.689**
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar					
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/(kayıpları)		(663)	565	(1.140)	737
Ertelenmiş vergi etkisi		146	(124)	-	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar					
Yabancı para çevrim farkları		3.490	2.580	446	162
Diğer kapsamlı gelir/(gider)		**2.973**	**3.021**	**(694)**	**899**
TOPLAM KAPSAMLI (GİDER)/GELİR		**(82.933)**	**(4.166)**	**50.075**	**23.588**
Pay başına (kayıp)/kazanç (Kuruş)	21	**(0,358)**	**(0,030)**	**0,212**	**0,095**

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

30 EYLÜL 2018 VE 2017 TARİHLERİNDE SONA EREN ARA DÖNEMLERE AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)	Geçmiş yıllar karları	Net dönem (zararı)/karı	Özkaynaklar
					Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları	Yabancı para çevrim farkları			
30 Eylül 2017	**Dönem başı bakiyeler**	**24.000**	**52.743**	**54.015**	**(4.986)**	**1.329**	**46.132**	**69.725**	**242.958**
	Transferler	-	-	5.880	-	-	63.845	(69.725)	-
	Kar payları	-	-	-	-	-	(60.000)	-	(60.000)
	Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	(1.140)	446	-	50.769	50.075
	Dönem sonu bakiyeler	**24.000**	**52.743**	**59.895**	**(6.126)**	**1.775**	**49.977**	**50.769**	**233.033**
30 Eylül 2018	**Dönem başı bakiyeler**	**24.000**	**52.743**	**59.798**	**(4.880)**	**2.396**	**50.074**	**99.423**	**283.554**
	Transferler	-	-	6.880	-	-	92.543	(99.423)	-
	Kar payları	-	-	-	-	-	(70.000)	-	(70.000)
	Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	(517)	3.490	-	(85.906)	(82.933)
	Dönem sonu bakiyeler	**24.000**	**52.743**	**66.678**	**(5.397)**	**5.886**	**72.617**	**(85.906)**	**130.621**

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

30 EYLÜL 2018 VE 2017 TARİHLERİNDE SONA EREN ARA DÖNEMLERE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	(Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak - 30 Eylül 2018	(Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak - 30 Eylül 2017
İŞLETME FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		**(173.156)**	**(310.716)**
Dönem karı		**(85.906)**	**50.769**
Dönem Net Karı (Zararı) Mutabakatı İle İlgili Düzeltmeler		**210.607**	**184.509**
Amortisman ve İtfa Gideri İle İlgili Düzeltmeler	11, 12	**44.568**	**46.649**
Değer Düşüklüğü (İptali) İle İlgili Düzeltmeler		**14.966**	**2.703**
-Alacaklarda Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	8	15.213	3.044
-Stok Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	9	(247)	(341)
Karşılıklar İle İlgili Düzeltmeler		**49.523**	**47.901**
-Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar ile İlgili Düzeltmeler	13	10.904	5.971
-Garanti Karşılıkları (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	13	38.619	41.930
Faiz (Gelirleri) ve Giderleri İle İlgili Düzeltmeler		**82.364**	**74.972**
-Faiz Gelirleri ile İlgili Düzeltmeler	18	(2.442)	(621)
-Faiz Giderleri ile İlgili Düzeltmeler	19	84.806	75.593
Gerçekleşmemiş Yabancı Para Çevrim Farkları İle İlgili Düzeltmeler		**25.997**	**20.099**
Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) İle İlgili Düzeltmeler		**(6.632)**	**(6.570)**
-Türev Finansal Araçların Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) ile İlgili Düzeltmeler		(6.632)	(6.570)
Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) İle İlgili Düzeltmeler		**(179)**	**(1.245)**
-Maddi Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) ile İlgili Düzeltmeler		(179)	(1.245)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		**(253.847)**	**(518.254)**
Ticari Alacaklardaki Azalış (Artış) ile İlgili Düzeltmeler		**(107.443)**	**(117.250)**
Devam Eden İnşaat, Taahhüt veya Hizmet Sözleşmelerinden Alacaklardaki Azalış (Artış)		**(221.085)**	**(45.017)**
Stoklardaki Azalışlar (Artışlar) İle İlgili Düzeltmeler		**(337.136)**	**4.556**
Ticari Borçlardaki Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler		**255.824**	**(255.517)**
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Diğer Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler		**155.993**	**(105.026)**
-Faaliyetlerle İlgili Diğer Varlıklardaki Azalış (Artış)		175.367	49.873
-Faaliyetlerle İlgili Diğer Yükümlülüklerdeki Artış (Azalış)		(19.374)	(154.899)
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		**(129.146)**	**(282.976)**
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar Kapsamında Yapılan Ödemeler	13	**(6.094)**	**(3.676)**
Diğer Karşılıklara İlişkin Ödemeler	13	**(40.864)**	**(30.785)**
Diğer Nakit Girişleri (Çıkışları)		**2.948**	**6.721**
YATIRIM FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI		**(76.287)**	**(62.805)**
Bağlı Ortaklıkların Kontrolünün Elde Edilmesine Yönelik Alışlara İlişkin Nakit Çıkışları		**(58)**	**-**
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri		**907**	**1.674**
-Maddi Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri		907	1.674
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları		**(77.136)**	**(64.479)**
-Maddi Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları	11	(14.333)	(6.324)
-Maddi Olmayan Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları	12	(62.803)	(58.155)
FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		**68.476**	**378.074**
Borçlanmadan Kaynaklanan Nakit Girişleri		**1.209.070**	**846.255**
-Kredilerden Nakit Girişleri		1.209.070	846.255
Borç Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları		**(998.826)**	**(341.832)**
-Kredi Geri Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları		(998.826)	(341.832)
Ödenen Temettüler		**(70.000)**	**(60.000)**
Ödenen Faiz		**(74.210)**	**(66.970)**
Alınan Faiz		**2.442**	**621**
YABANCI PARA ÇEVRİM FARKLARININ ETKİSİNDEN ÖNCE NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)		**(180.967)**	**4.553**
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve benzerleri üzerindeki etkisi		**3.490**	**446**
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ (AZALIŞ)		**(177.477)**	**4.999**
DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	**228.958**	**38.598**
DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	**51.481**	**43.597**

İlişikte yer alan açıklayıcı notlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi Anonim Şirketi ("Otokar" ya da "Şirket"), 1963 yılında kurulmuş olup, İstanbul, Türkiye'de kayıtlıdır ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri altında faaliyet göstermektedir.

Şirket, otomotiv sektöründe faaliyet göstermekte olup üretiminin ağırlığını arazi araçları, zırhlı araçlar, minibüs, midibüs ve otobüs türü araçlar ile treyler, semi-treyler, hafif kamyon, kamyonüstü uygulamaları oluşturmaktadır.

Şirket'in kayıtlı olduğu adresi aşağıdaki gibidir:

Genel müdürlük: Aydınevler Mahallesi, Saygı Cad. No: 58 A Bl. 34854 Maltepe/İstanbul

Fabrika : Atatürk Cad. No: 6 54580 Arifiye/Sakarya

Şirket'in konsolidasyon kapsamında yer alan bağlı ortaklığına ait bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Şirket ünvanı	Faaliyet konusu	Ülke	Sermayesi	İştirak oranı (%)
Otokar Europe SAS	Satış ve pazarlama	Fransa	100 bin Avro	100,00

Şirket Yönetim Kurulu'nun ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile 13 Nisan 2016 tarihinde aldığı karar doğrultusunda Birleşik Arap Emirlikleri'nde, 50 bin AED (Birleşik Arap Emirlikleri Dirhemi) sermaye ile kurulan "Otokar Land Systems LLC" ünvanlı bir bağlı ortaklığı olup, Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolide finansal tablolarda "Finansal yatırımlar" altında izlenmektedir.
Şirket'in konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklığı Otokar Europe SAS'ın, Romanya'daki ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile 28 Şubat 2018 tarihinde kurulan "Otokar Europe Filiala Bucuresti S.R.L." ünvanlı bağlı ortaklığı olup Otokar Europe Filiala Bucuresti S.R.L. şirketinin finansal faaliyetleri henüz başlamadığından konsolide finansal tablolarda "Finansal yatırımlar" altında izlenmektedir.

Bundan böyle Otokar ve konsolide edilmiş bağlı ortaklığı "Grup" olarak adlandırılacaktır.

Grup'un bünyesinde istihdam edilen dönem sonu ve ortalama personel sayıları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
	Dönem sonu	Ortalama	Dönem sonu	Ortalama
Toplam personel sayısı	1.948	2.067	2.147	2.205

30 Eylül 2018 tarihinde sona eren ara hesap dönemine ait konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 2 Kasım 2018 tarihinde Otokar Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır. Söz konusu konsolide finansal tablolar, Genel Kurul tarafından değiştirilebilir.

Otokar, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1995 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla, Otokar'ın BİST'e kayıtlı %27,45 oranında hissesi mevcuttur.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Otokar'ın hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir:

	(%)
Koç Holding A.Ş.	44,68
Ünver Holding A.Ş.	24,81
Halka açık	27,45
Diğer	3,06
	100,00

NOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (Devamı)

Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş., Koç Holding A.Ş. tarafından kontrol edilmektedir.

Grup'un ana ortağı Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Grup hissedarı Ünver Holding A.Ş., Ünver Ailesi tarafından kontrol edilmektedir.

Grup, faaliyetlerinin bir kısmını Koç Holding A.Ş. ve ilişkili şirketleriyle yapmaktadır. Grup'un hem müşterisi hem de tedarikçisi konumunda ilişkili tarafları mevcuttur.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Konsolide Finansal tabloların hazırlanma ilkeleri

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II, 14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümleri uyarınca Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TMS/TFRS) ve bunlara ilişkin ek ve yorumlara uygun olarak hazırlanmıştır.

Grup, muhasebe kayıtlarını ve yasal finansal tablolarını Türkiye'de geçerli olan ticari mevzuat, mali mevzuat ve Maliye Bakanlığı'nca yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı (THP) gereklerine göre Türk Lirası (TL) olarak tutmaktadır.

Konsolide finansal tablolar Grup'un yasal kayıtlarına dayandırılmış olup KGK tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na göre Grup'un durumunu layıkıyla arz edebilmek için bir takım düzeltme ve sınıflandırma değişikliklerine tabi tutularak hazırlanmıştır. Söz konusu düzeltmeler genel olarak ertelenmiş vergiler, kıdem tazminatı, maddi varlık amortismanlarının ekonomik ömürlerine ve kıst esasına göre ayrılması, karşılıkların muhasebeleşmesi, tank projesi için inşaat muhasebesinin uygulanması ve ticari alacak ve borçların reeskonta tabi tutulmasından oluşmaktadır.

Konsolide finansal tablolar gerçeğe uygun değerleri ile taşınan türev finansal varlıklar ve yükümlülükler dışında tarihsel maliyet esasına göre hazırlanmıştır.

Türkiye Muhasebe Standardı No:34 "Ara Dönem Finansal Raporlama" uyarınca işletmeler, ara dönem finansal tablolarını tam set veya özet olarak hazırlamakta serbesttirler. Grup bu çerçevede, ara dönemlerde özet konsolide finansal tablo hazırlamayı tercih etmiştir. Dolayısıyla bu ara dönem özet konsolide finansal tablolar, Grup'un 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal tabloları ile beraber okunmalıdır.

Ara dönem özet konsolide finansal tablolar, KGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde yayımlanan "TMS Taksonomisi Hakkında Duyuru" ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi'nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

İşlevsel ve sunum para birimi

Grup'un işlevsel ve sunum para birimi TL olarak kabul edilmiştir.

SPK'nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararına istinaden konsolide finansal tablolardaki tutarları yeniden ifade etme işleminin uygulanmasını gerektiren objektif koşulların gerçekleşmemiş olması ve SPK'nın varolan verilere dayanarak ileride de bu koşulların gerçekleşme emarelerinin büyük ölçüde ortadan kalktığını öngörmesi sebebiyle, finansal tablolar en son 31 Aralık 2004 tarihi itibarıyla Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) 29 uyarınca (Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama) yeniden ifade etme işlemine tabi tutulmuştur. Dolayısıyla, 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli konsolide bilançolarda yer alan parasal olmayan aktif ve pasifler ve sermaye dahil özkaynak kalemleri, 31 Aralık 2004 tarihine kadar olan girişlerin 31 Aralık 2004 tarihine kadar endekslenmesi, bu tarihten sonra oluşan girişlerin ise nominal değerlerden taşınmasıyla hesaplanmıştır.

2.2 Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler ve hatalar

Grup, benzer nitelikteki işlemleri, olayları ve durumları tutarlı olarak konsolide finansal tablolara alır, değerler ve sunar. Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup, muhasebe politikalarını bir önceki yıl ile tutarlı olarak uygulamıştır.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek önemde, ileriye yönelik olarak uygulanır. 30 Eylül 2018 tarihinde sona eren döneme ait konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında kullanılan önemli tahminler, 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren döneme ait konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında uygulanan tahminlerle tutarlıdır.

2.3 Muhasebe politikalarında değişiklikler

Grup'un konsolide finansal durumu, performansı veya nakit akımları üzerindeki işlemlerin ve olayların etkilerinin konsolide finansal tablolarda daha uygun ve güvenilir bir sunumu sonucunu doğuracak nitelikte olması durumunda muhasebe politikalarında değişiklik yapılır. İsteğe bağlı olarak muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin önceki dönemleri etkilemesi durumunda, söz konusu politika hep kullanımdaymış gibi konsolide finansal tablolarda geriye dönük olarak uygulanır. Yeni bir standardın uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu standardın şayet varsa geçiş hükümlerine uygun olarak geriye ya da ileriye dönük olarak uygulanır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler geriye dönük olarak uygulanır.

2.3.1 TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat" Standardı

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirmektedir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir.

Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolarına kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.

Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken,

a) Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği,
b) müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği,
c) mal veya hizmetin zilyetliğinin devri,
d) müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği,
e) müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır.

Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.

TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat" standardına ilk geçiş

Grup, "TMS 18 Hasılat" standardının yerini alan "TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat" standardını, ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla, değerlendirmek için çalışmalarda bulunmuş ve bir kümülatif etki çıkmayacağı konusunda karara varmıştır. Dolayısıyla Grup'un finansal tablo ve dip notları TFRS 15 standardı ile uyumludur.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.2 TFRS 9 "Finansal Araçlar" Standardı

Sınıflandırma ve Ölçüm

Grup, finansal varlıklarını itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen, ve gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak iki sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri esas alınarak yapılmaktadır. Grup, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapmaktadır.

"İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar", sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu, aktif bir piyasada işlem görmeyen ve türev araç olmayan finansal varlıklardır. Grup'un itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen fnansal varlıkları, "nakit ve nakit benzerleri", "ticari alacaklar" ve "finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar" kalemlerini içermektedir. İlgili varlıklar, finansal tablolara ilk kayda alımlarında gerçeğe uygun değerleri ile; sonraki muhasebeleştirmelerde ise etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri üzerinden ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve türev olmayan finansal varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

"Gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar", itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar dışında kalan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

TFRS 9 kapsamında finansal varlık ve yükümlülüklerin sınıflandırmasına ilişkin değişiklikler aşağıda özetlenmiştir. Söz konusu sınıflama farklılıklarının, finansal yatırımlar hesap grubu haricinde, finansal varlıkların ölçümüne ilişkin bir etkisi bulunmamaktadır:

Finansal varlıklar	**TMS 39'a göre önceki sınıflandırma**	**TFRS 9'a göre yeni sınıflandırma**
Nakit ve nakit benzerleri	Krediler ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet
Ticari alacaklar	Krediler ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet
Türev araçlar	Gerçeğe uygun değer değişimi kar zarara yansıtılan	Gerçeğe uygun değer değişimi kar zarara yansıtılan

Finansal yükümlülükler	**TMS 39'a göre önceki sınıflandırma**	**TFRS 9' göre yeni sınıflandırma**
Türev araçlar	Gerçeğe uygun değer değişimi kar zarara yansıtılan	Gerçeğe uygun değer değişimi kar zarara yansıtılan
Borçlanmalar	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet
Ticari borçlar	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.2 TFRS 9 "Finansal Araçlar" Standardı (Devamı)

Değer Düşüklüğü

1 Ocak 2018 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 39 "Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" standardında yer alan "gerçekleşen kredi zararları modeli" yerine TFRS 9 "Finansal Araçlar" standardında "beklenen kredi zararları modeli" tanımlanmıştır. Beklenen kredi zararları, bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca kredi zararlarının olasılıklarına göre ağırlıklandırılmış bir tahminidir. Beklenen kredi zararlarının hesaplamasında, geçmiş kredi zararı deneyimleri ile birlikte, Grup'un geleceğe yönelik tahminleri de dikkate alınmaktadır.

Ticari Alacaklar

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını "ömür boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçmektedir.

Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır.
İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda "esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler" hesabında muhasebeleştirilmektedir.

TFRS 9 "Finansal Araçlar" standardına ilk geçiş

Grup, "TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" standardının yerini alan "TFRS 9 Finansal Araçlar" standardını, ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla, değerlendirmek için çalışmalarda bulunmuş ve bir kümülatif etki çıkmayacağı konusunda karara varmıştır.

2.3.3 Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

a. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

Yeni TMS/TFRS'nin finansal tablolara etkileri ile ilgili açıklamalar:

a) TMS/TFRS'nin başlığı,
b) muhasebe politikası değişikliğinin varsa ilgili geçiş hükümlerine uygun olarak yapıldığı,
c) muhasebe politikasında değişikliğin açıklaması,
d) varsa geçiş hükümlerinin açıklaması,
e) varsa geçiş hükümlerinin ileriki dönemlere olabilecek etkileri,
f) mümkün olduğunca, cari ve sunulan her bir önceki dönem ile ilgili düzeltme tutarları:
   i. etkilenen her bir finansal tablo kalemi için sunulmalı ve
   ii. şirket için "TMS 33, Hisse Başına Kazanç" standardı geçerliyse adi hisse ve seyreltilmiş hisse başına kazanç tutarları tekrar hesaplanmalıdır.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.3 Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar (devamı)

a. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

g) eğer mümkünse sunulmayan dönemlerden önceki dönemlere ait düzeltme tutarları ve
h) geçmişe dönük uygulama herhangi bir dönem veya dönemler için mümkün değilse bu duruma yol açan olaylar açıklanmalı ve muhasebe politikasındaki değişikliğin hangi tarihten itibaren ve ne şekilde uygulandığı açıklanmalıdır.

- **TFRS 9, "Finansal araçlar";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39'un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.

- **TFRS 15, "Müşteri sözleşmelerinden hasılat";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Amerika'da Kabul Görmüş Muhasebe Standartları ile yapılan uyum çalışması sonucu ortaya çıkan yeni standart hasılatın finansal raporlamasını ve finansal tabloların toplam gelirlerinin dünya çapında karşılaştırılabilir olmasını sağlamayı amaçlamıştır.

- **TFRS 15, "Müşteri sözleşmelerinden hasılat" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişikliklerle edim (performans) yükümlülüklerini belirleyen uygulama rehberliğine, fikri mülkiyet lisanslarının muhasebesine ve işletmenin asil midir yoksa aracı mıdır değerlendirmesine (net hasılat sunumuna karşın brüt hasılat sunumu) ilişkin açıklamaları içermektedir. Uygulama rehberliğindeki bu alanların her biri için yeni ve değiştirilmiş açıklayıcı örnekler eklenmiştir. UMSK, aynı zamanda yeni hasılat standardına geçiş ile ilgili ek pratik tedbirler dahil etmiştir.

- **TFRS 4, "Sigorta Sözleşmeleri" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 4'de yapılan değişiklik sigorta şirketleri için 'örtülü yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleme yaklaşımı (deferral approach)' olarak iki farklı yaklaşım sunmaktadır. Buna göre:

  - Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce TFRS 9 uygulandığında ortaya çıkabilecek olan dalgalanmayı kar veya zararda muhasebeleştirmek yerine diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirme seçeneğini sağlayacaktır ve
  - Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici olarak TFRS 9'u uygulama muafiyeti getirecektir. TFRS 9 uygulamayı erteleyen işletmeler hali hazırda var olan TMS 39, 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.

- **TMS 40, "Yatırım amaçlı gayrimenkuller" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacında değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımlarına uyup uymadığının değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu değişim kanıtlarla desteklenmelidir.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.3 Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar (devamı)

- **TFRS 2 "Hisse bazlı ödemeler" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanının hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktarı kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2'nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.

2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

- TFRS 1, "Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması", TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırılmıştır.
- TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.

- **TFRS Yorum 22, "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.

b. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TFRS 9, "Finansal araçlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın IAS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir.

- **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştireceklerini açıklığa kavuşturmuştur.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.3 Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar (devamı)

b. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler (devamı):

- **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, 'Müşteri sözleşmelerinden hasılat' standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikli kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.

- **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir.
  Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir.

- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

2015-2017 yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:

- TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri', kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3.3 Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar (devamı)

2015-2017 yıllık iyileştirmeler (devamı);

- TFRS 11 'Müşterek Anlaşmalar', müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
- TMS 12 'Gelir Vergileri', işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
- TMS 23 'Borçlanma Maliyetleri, bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

TMS 19 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar', planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:

- Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
- Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kar veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması,

2.4 Muhasebe politikalarında değişiklikler

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibari ile vukuu muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Gerçekleşmiş sonuçlar tahminlerden farklı olabilmektedir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştikleri dönemde gelir tablosuna yansıtılmaktadırlar.

Konsolide finansal tablolara yansıtılan tutarlar üzerinde önemli derecede etkisi olabilecek yorumlar ve bilanço tarihinde var olan veya ileride gerçekleşebilecek tahminlerin esas kaynakları göz önünde bulundurularak yapılan varsayımlar aşağıdadır:

a) UMS 11 "İnşaat Sözleşmeleri" kapsamında projenin toplam maliyetlerinin ve proje karlılıklarının belirlenmesinde tahminler kullanılmıştır.

b) Ertelenmiş vergi aktifi gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi aktifi indirilebilir geçici farklar üzerinden hesaplanmaktadır. 30 Eylül 2018 tarihinde sona eren hesap dönemi için Grup, öngörülebilir gelecekte vergilendirilebilir karının olduğuna dair göstergeleri yeterli bulduğundan ertelenmiş vergi aktifini kayıtlara almıştır.

c) Grup garanti karşılığını, her bir araç modeli için geçmiş yıllarda gerçekleşen araç başına düşen garanti giderlerini ve araç başına kalan garanti sürelerini göz önünde bulundurarak tespit etmiştir.

d) Grup yönetimi maddi ve maddi olmayan varlıkların faydalı ekonomik ömürlerinin belirlenmesinde teknik ekibinin tecrübeleri doğrultusunda önemli varsayımlarda bulunmuştur.

NOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Grup muhasebesi

Konsolide finansal tablolar, aşağıdaki paragrafta yer alan hususlar kapsamında, ana şirket olan Otokar ile bağlı ortaklıklarının finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihleri itibarıyla ve yeknesak muhasebe politikaları ve uygulamaları gözetilerek TFRS'ye uygun olarak hazırlanmıştır.

Bağlı ortaklıklar

Bağlı ortaklıklar, yapılandırılmış kuruluşlar da dahil olmak üzere, Grup'un kontrolünün olduğu şirketlerdir. Grup'un kontrolü; bu şirketlerdeki değişken getirilere maruz kalma, bu getirilerde hak sahibi olma ve bunları yönlendirebilme gücü ile sağlanmaktadır. Bağlı ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilirler. Kontrolün ortadan kalktığı tarih itibarıyla konsolidasyon kapsamından çıkarılırlar.

Bağlı ortaklıklara ait varlıklar, yükümlülükler, özkaynak kalemleri, gelir ve gider hesapları ile nakit akış hareketleri tam konsolidasyon yöntemi ile konsolide finansal tablolara dahil edilmiştir. Otokar ve bağlı ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değerleri ilgili özkaynaklar ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Otokar ile bağlı ortaklıklar arasındaki grup içi işlemler ve bakiyeler konsolidasyon sırasında silinmiştir.

Bağlı ortaklıkların elden çıkartılması

Grup'un bağlı ortaklık üzerinde kontrolünün kaybolması durumunda, Grup'un bağlı ortaklık üzerindeki payları kontrolün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri ile ölçülür ve defter değeri ile arasındaki fark kar veya zarar olarak kaydedilir. Gerçeğe uygun değer, müşterek yönetime tabi ortaklık ve finansal varlıklarda sahip olunan payların sonradan muhasebesinin yapılabilmesi amacıyla ilk alım değeridir. Buna ek olarak, bu şirketle ilgili daha önce diğer kapsamlı gelir olarak tanınan tutarlar ilgili varlık ya da yükümlülükler Grup tarafından elden çıkarılmış gibi muhasebeleştirilir. Bu daha önce diğer kapsamlı gelir olarak tanınan tutarların kar ve zarar olarak sınıflandırılması gerektiği anlamına gelebilir.

Aşağıdaki tabloda 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla bağlı ortaklıklar, sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

	2018		2017	
Bağlı ortaklıklar	**Sahip olunan toplam pay (%)**	**Etkin ortalık oranı (%)**	**Sahip olunan toplam pay (%)**	**Etkin ortalık oranı (%)**
Otokar Europe SAS	100,00	100,00	100,00	100,00
Otokar Land Systems LLC (*)	100,00	100,00	100,00	100,00

(*) Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolide finansal tablolarda "Finansal yatırımlar" altında izlenmektedir.

NOT 3 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Grup bölümlere göre raporlama yapmamakta, tek bir bölümde finansal tablolarını takip etmektedir.

Üst düzey karar alıcı (Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarından oluşmaktadır.) ürünlerini sadece ciro olarak takip etmekte olup (Not 15), satışların maliyeti, faaliyet giderleri ve finansman giderleri olarak takip etmemektedir. Bu nedenle bölümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

NOT 4 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Bankalar		
- Vadeli mevduat	12.152	214.933
- Vadesiz mevduat	34.622	12.434
Alınan çekler ve senetler	4.593	1.513
Diğer	114	78
	51.481	**228.958**

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla toplam tutarı 12.152 bin TL olan vadeli mevduat hesaplarının 9.798 bin TL' ye karşılık gelen tutarı yabancı para cinsinden olup, etkin faiz oranı yıllık %1,07, vadesi 3 gündür. Kalan 2.354 bin TL'lik tutarın etkin faiz oranı yıllık %26 ve vadesi 3 gündür.

(31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla toplam tutarı 214.933 bin TL olan vadeli mevduat hesaplarının 214.849 bin TL' ye karşılık gelen tutarı yabancı para cinsinden olup, etkin faiz oranı yıllık %1,00, vadesi 4 gündür. Kalan 84 bin TL'lik tutarın etkin faiz oranı yıllık %8,25 ve vadesi 4 gündür).

Alınan çekler ve senetler, tahsilat için bankaya verilmiş, bilanço tarihi itibarıyla vadesi gelen çek ve senetlerden oluşmaktadır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Grup'un 0,2 bin TL (31 Aralık 2017: 0,2 bin TL) tutarında bloke mevduatı bulunmaktadır.

NOT 5 - FİNANSAL YATIRIMLAR

Grup'un ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile Birleşik Arap Emirlikleri'nde, 50 bin AED (Birleşik Arap Emirlikleri Dirhemi) (yaklaşık 41 bin TL) sermaye ile kurulan "Otokar Land Systems LLC" ünvanlı bağlı ortaklığı olup, Otokar Land Systems LLC şirketinin finansal faaliyetleri henüz önemli düzeye ulaşmadığından konsolidasyona tabi tutulmamış ve maliyet bedeliyle taşınmıştır.

Şirket'in konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklığı Otokar Europe SAS'ın, Romanya'daki ihracat faaliyetlerini organize etmek ve bu bölgedekiler başta olmak üzere yurt dışı satışlarını artırmak amacı ile 28 Şubat 2018 tarihinde 46 bin RON (Rumen Leyi) (yaklaşık 59 bin TL) sermaye ile kurulan "Otokar Europe Filiala Bucuresti S.R.L." ünvanlı bağlı ortaklığı olup, Otokar Europe Filiala Bucuresti S.R.L. şirketinin finansal faaliyetleri henüz başlamadığından konsolidasyona tabi tutulmamış ve maliyet bedeliyle taşınmıştır.

NOT 6 - FİNANSAL BORÇLAR

30 Eylül 2018	**Vade aralığı**	**Yıllık etkin faiz oranı (%)**	**TL karşılığı**
Kısa vadeli banka kredileri (*)			
TL krediler	1 Ekim 2018 - 12 Kasım 2018	0,00-35,35	163.407
Avro krediler	17 Kasım 2018	5,60	69.844
			233.251

(*) Sabit faiz oranlı

NOT 6 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

30 Eylül 2018	Vade aralığı	Yıllık etkin faiz oranı (%)	TL karşılığı
Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli ana para taksitleri ve faiz tahakkukları (*)			
TL krediler		12,60-33,55	277.243
			277.243

30 Eylül 2018	Vade aralığı	Yıllık etkin faiz oranı (%)	TL karşılığı
Uzun vadeli banka kredileri (*) (**)			
TL krediler	9 Mart 2020 - 7 Ocak 2021	16,28-33,55	440.000
			440.000

(*) Sabit faiz oranlı.
(**) Uzun vadeli kredilerin ağırlıklı ortalama vadesi 602 gündür.

31 Aralık 2017	Vade aralığı	Yıllık etkin faiz oranı (%)	TL karşılığı
Kısa vadeli banka kredileri (*)			
TL krediler	2 Ocak 2018	0,00	42
Faktöring borçları	21 Şubat 2018 - 22 Mart 2018	16,38 - 18,01	429.206
			429.248
Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli ana para taksitleri ve faiz tahakkukları (*)			
TL krediler		12,60-14,44	84.410
			84.410

31 Aralık 2017	Vade aralığı	Yıllık etkin faiz oranı (%)	TL karşılığı
Uzun vadeli banka kredileri (*) (**)			
TL krediler	1 Şubat 2019 - 20 Şubat 2019	14,27 - 14,44	190.000
			190.000

(*) Sabit faiz oranlı
(**) Uzun vadeli kredilerin ağırlıklı ortalama vadesi 405 gündür.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Grup'un kullanmış olduğu krediler karşılığında göstermiş olduğu herhangi bir teminat yoktur (31 Aralık 2017: Yoktur).

NOT 7 - TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

Türev finansal araçlar, Grup'un dövizli satışlarından doğan kur riskine karşılık yaptığı vadeli döviz işlemlerine (vadeli döviz işlemi) ilişkin alım ve satım sözleşmelerinin toplamından oluşmaktadır.

	Sözleşme tutarı	Cari dönem sözleşme vadeleri	Gerçeğe uygun değerler Varlıklar
30 Eylül 2018			
Vadeli döviz işlemleri	679.208	4 Ekim 2018 - 11 Ekim 2018	5.009
Kısa vadeli türev finansal araçlar	679.208		5.009
Toplam türev finansal araçlar	**679.208**		**5.009**

	Sözleşme tutarı	Önceki dönem sözleşme vadeleri	Gerçeğe uygun değerler Varlıklar
31 Aralık 2017			
Vadeli döviz işlemleri	519.971	4 Ocak 2018 - 25 Ocak 2018	1.325
Kısa vadeli türev finansal araçlar	519.971		1.325
Toplam türev finansal araçlar	**519.971**		**1.325**

NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

Ticari alacaklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar, net	341.479	268.152
Alacak senetleri, net	121.613	181.506
	463.092	**449.658**
Eksi: şüpheli ticari alacak karşılığı	(48.836)	(33.985)
Kısa vadeli diğer ticari alacaklar	**414.256**	**415.673**
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 22)	125.767	29.656
Kısa vadeli ticari alacaklar	**540.023**	**445.329**
Uzun vadeli alacak senetleri, net	7.580	10.235
Uzun vadeli ticari alacaklar	**7.580**	**10.235**

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla ticari alacakların (senetler hariç) ortalama vadeleri 60-90 gün arasındadır (31 Aralık 2017: 60-90 gün).

NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un alacaklarının ortalama tahsilat süresinin kısa vadeli olması sebebiyle, ticari alacakların gerçeğe uygun değerleri defter değerine yakınsamaktadır.

Ticari alacaklar ile ilgili alınan teminatlar

Grup'un alacakları temel olarak minibüs ve otobüs bayilerine yapılan satışlardan, treyler satışlarından ve savunma aracı satışlarından doğmaktadır. 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Grup bayilerinden kaynaklanan alacaklardan şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması sonrası kalan toplam 103.467 bin TL (31 Aralık 2017: 157.074 bin TL) tutarındaki alacak, toplam 103.467 bin TL (31 Aralık 2017: 193.792 bin TL) tutarındaki teminat ve ipotek ile güvence altına alınmıştır.

Vadesi geçen ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırma analizi aşağıdaki gibidir:

30 Eylül 2018	**Ticari alacaklar**
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	318
Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş	-
Toplam	**318**
Teminat ile güvence altına alınmış kısmı	

31 Aralık 2017	**Ticari alacaklar**
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	236
Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş	-
Toplam	**236**
Teminat ile güvence altına alınmış kısmı	**236**

Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş ticari alacak bakiyeleri için yasal takibat başlatılmıştır.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
1 Ocak	33.985	28.910
Tahsilatlar	(362)	(10)
Yabancı para çevrim farkları	702	139
Yıl içerisindeki artış	14.511	2.905
30 Eylül	**48.836**	**31.944**

NOT 8 - TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (Devamı)

Ticari borçlar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ticari borçlar, net	311.183	47.667
Borç senetleri, net	406	356
Kısa vadeli diğer ticari borçlar	**311.589**	**48.023**
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 22)	6.352	14.094
Kısa vadeli ticari borçlar	**317.941**	**62.117**

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla ticari borçların ortalama vadeleri 45-60 gün arasındadır (31 Aralık 2017: 45-60 gün arasında).

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un borçlarının ortalama tahsilat süresinin kısa vadeli olması sebebiyle, ticari borçların gerçeğe uygun değerlerinin defter değerine yakınsamaktadır.

NOT 9 - STOKLAR

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Hammadde	308.316	163.088
Yarı mamul	63.940	14.140
Mamul	152.880	83.286
Ticari mallar	88.494	75.478
Yoldaki mallar	137.262	77.764
Stok değer düşüklüğü karşılığı (*)	(453)	(700)
Toplam	**750.439**	**413.056**

(*) Stok değer düşüklüğünün 127 bin TL'lik kısmı mamuller (31 Aralık 2017: 155 bin TL), 326 bin TL'lik kısmı ise ticari mallara (31 Aralık 2017: 545 bin TL) ilişkindir. Stok değer düşüklüğü karşılığı, satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiştir.

NOT 10 - DEVAM EDEN YILLARA SARİ İŞLERDEN ALACAKLAR

Devam eden yıllara sari işlerle ilgili toplam ticari alacakların kısa vadeli avanslarla netleştirilmesi sonucu alacak bakiyesi 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla 533.115 bin TL (31 Aralık 2017: 312.030 bin TL) olmaktadır.

Grup'un 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla devam eden sözleşmeleri ile ilgili olarak almış olduğu ve konsolide finansal tablolarda ertelenmiş gelirler içerisinde yer alan kısa vadeli avansı bulunmamaktadır (31 Aralık 2017: Yoktur).

NOT 11 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

30 Eylül 2018 ve 30 Eylül 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içinde maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	İlaveler	Yabancı para çevrim farkları	Çıkışlar	Transferler	30 Eylül 2018
Maliyet:						
Arazi ve arsalar	37.457	-	-	-	-	37.457
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	12.355	-	-	(3.825)	48	8.578
Binalar	60.729	17	-	(2.368)	111	58.489
Makine, tesis ve cihazlar	110.616	4.043	416	(11.267)	1.181	104.989
Taşıt araçları	9.608	950	-	(1.024)	-	9.534
Döşeme ve demirbaşlar	38.938	2.222	170	(8.623)	1.962	34.669
Özel maliyetler	2.131	146	-	(375)	-	1.902
Yapılmakta olan yatırımlar	1.454	6.369	-	-	(3.360)	4.463
	273.288	**13.747**	**586**	**(27.482)**	**(58)**	**260.081**
Birikmiş amortisman:						
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(7.962)	(227)	-	3.825	-	(4.364)
Binalar	(44.651)	(1.940)	-	2.368	-	(44.223)
Makine, tesis ve cihazlar	(90.556)	(3.644)	(251)	11.267	-	(83.184)
Taşıt araçları	(5.403)	(547)	-	399	-	(5.551)
Döşeme ve demirbaşlar	(21.911)	(1.848)	(129)	8.520	-	(15.368)
Özel maliyetler	(1.796)	(187)	-	375	-	(1.608)
	(172.279)	**(8.393)**	**(380)**	**26.754**	**-**	**(154.298)**
Net defter değeri	**101.009**					**105.783**

	1 Ocak 2017	İlaveler	Yabancı para çevrim farkları	Çıkışlar	Transferler	30 Eylül 2017
Maliyet:						
Arazi ve arsalar	37.457	-	-	-	-	37.457
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	11.970	3	-	-	-	11.973
Binalar	60.633	-	-	-	-	60.633
Makine, tesis ve cihazlar	106.176	1.694	77	(500)	-	107.447
Taşıt araçları	9.613	638	-	(610)	-	9.641
Döşeme ve demirbaşlar	33.986	2.311	25	-	8	36.330
Özel maliyetler	2.116	15	-	-	-	2.131
Yapılmakta olan yatırımlar	696	1.561	-	-	(8)	2.249
	262.647	**6.222**	**102**	**(1.110)**	**-**	**267.861**
Birikmiş amortisman:						
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(7.479)	(409)	-	-	-	(7.888)
Binalar	(37.501)	(6.512)	-	-	-	(44.013)
Makine, tesis ve cihazlar	(86.576)	(3.552)	(39)	500	-	(89.667)
Taşıt araçları	(5.633)	(488)	-	181	-	(5.940)
Döşeme ve demirbaşlar	(18.839)	(2.574)	(19)	-	-	(21.432)
Özel maliyetler	(1.517)	(221)	-	-	-	(1.738)
	(157.545)	**(13.756)**	**(58)**	**681**	**-**	**(170.678)**
Net defter değeri	**105.102**					**97.183**

NOT 11 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri için, maddi ve maddi olmayan duran varlıklardan oluşan cari dönem amortisman ve itfa payları giderlerinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	30 Eylül 2017
Araştırma geliştirme giderleri	34.724	31.359
Satılan malın maliyeti	3.712	3.884
Stoklar üzerindeki amortisman	1.694	959
Geliştirme sürecinde olan faaliyetler	1.652	1.458
Genel yönetim giderleri	1.403	1.237
Satış ve pazarlama giderleri	965	952
Yıllara sari işler maliyeti	38	6.742
Yabancı para çevrim farkları	380	58
	44.568	**46.649**

NOT 12 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içinde maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	İlaveler	Yabancı para çevrim farkları	Çıkışlar	Transferler	30 Eylül 2018
Maliyet:						
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	20.231	710	-	(4.408)	58	16.591
Geliştirme maliyetleri	345.703	167	-	-	3.539	349.409
Geliştirme sürecinde olan faaliyetler	66.683	61.926	-	-	(3.539)	125.070
	432.617	**62.803**	**-**	**(4.408)**	**58**	**491.070**
Birikmiş itfa payları:						
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(15.965)	(1.071)	-	4.408	-	(12.628)
Geliştirme maliyetleri	(196.788)	(34.724)	-	-	-	(231.512)
	(212.753)	**(35.795)**	**-**	**4.408**	**-**	**(244.140)**
Net defter değeri	**219.864**					**246.930**

NOT 12 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Devamı)

	1 Ocak 2017	İlaveler	Yabancı para çevrim farkları	Çıkışlar	Transferler	30 Eylül 2017
Maliyet:						
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	18.028	840	-	-	-	18.868
Geliştirme maliyetleri	297.383	-	-	-	-	297.383
Geliştirme sürecinde olan faaliyetler	38.079	57.315	-	-	-	95.394
	353.490	**58.155**	**-**	**-**	**-**	**411.645**
Birikmiş itfa payları:						
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(14.078)	(1.476)	-	-	-	(15.554)
Geliştirme maliyetleri	(157.480)	(31.359)	-	-	-	(188.839)
	(171.558)	**(32.835)**	**-**	**-**	**-**	**(204.393)**
Net defter değeri	**181.932**					**207.252**

NOT 13 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Borç karşılıkları - kısa vadeli

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Diğer maliyet karşılığı (*)	43.529	324.431
Garanti giderleri karşılığı	50.820	53.065
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	10.541	9.286
Diğer	18.854	17.153
	123.744	**403.935**

(*) Yıllara sari tank projesi ile ilgili olarak Grup bünyesinde oluşan ama henüz ödemesi yapılmamış olan proje giderleri ve de Grup'un alt yüklenicileri tarafından yürütülen ve ilgili işin bitiminde Grup'a faturalanacak olan faaliyetlerin tahmini tamamlanma yüzdelerine göre hesaplanan maliyetlerinden oluşmaktadır.

NOT 13 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Garanti giderleri karşılığı

Grup, satışını gerçekleştirmiş olduğu araçları 2 yıl boyunca garanti kapsamına almaktadır. Buna bağlı olarak, bilanço tarihi itibarıyla garanti kapsamında olan araçlar için gelecek dönemlerde gerçekleşmesi tahmin edilen garanti giderleri için karşılık ayrılmıştır.

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki garanti giderleri karşılığının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
1 Ocak	53.065	41.385
Yıl içerisindeki artış/(azalış), net	38.619	41.930
Gerçekleşen ödemeler	(40.864)	(30.785)
30 Eylül itibarıyla	**50.820**	**52.530**

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

	30 Eylül 2018	**31 Aralık 2017**
Kıdem tazminatı karşılığı	37.166	31.693
Kullanılmamış izin karşılığı	10.541	9.286
	47.707	**40.979**

Kıdem tazminatı karşılığı

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık brüt maaş kadardır ve bu tutar 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla 5.434,42 tam TL (31 Aralık 2017: 4.732,48 tam TL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize olup, konsolide kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Temmuz 2018 tarihinden itibaren geçerli olan 5.434,42 tam TL (1 Ocak 2018: 5.001,76 tam TL) olan tavan tutarı göz önüne alınmıştır.

KGK tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerleme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıdaki aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	30 Eylül 2018	**31 Aralık 2017**
Net iskonto oranı (%)	4,95	4,95
Emeklilik olasılığının tahmini için personel devir hızı oranı (%)	96,93	97,28

NOT 13 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir.

Kıdem tazminatı karşılığının 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
1 Ocak	31.693	28.088
Faiz gideri	2.151	1.906
Cari yıl karşılığı	8.753	4.065
Yeniden ölçüm farkları	663	1.140
Ödemeler	(6.094)	(3.676)
30 Eylül itibarıyla	**37.166**	**31.523**

Kullanılmayan izin günleri karşılığı

Kullanılmayan izin günleri karşılığının 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	**2017**
1 Ocak	9.286	8.491
Yıl içerisindeki artış, net	1.255	421
30 Eylül itibarıyla	**10.541**	**8.912**

Taahhütler ve zorunluluklar

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un teminat, rehin, ipotek ve kefalet (TRİK) pozisyonuna ilişkin tabloları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	**31 Aralık 2017**
a. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	1.618.666	1.853.700
b. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
c. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
d. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
	1.618.666	**1.853.700**

NOT 13 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

TRİK' lerin para birimi cinsinden detayı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
	Orjinal para birimi	TL karşılığı	Orjinal para birimi	TL karşılığı
Amerikan Doları	194.732	1.166.482	397.404	1.498.967
Avro	58.187	404.431	55.818	252.047
TL	47.753	47.753	102.686	102.686
		1.618.666		**1.853.700**

Verildiği yere göre TRİK' lerin detayı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Verilen teminat mektupları		
Savunma Sanayi Başkanlığı	300.207	1.090.079
Diğer	1.318.459	763.621
	1.618.666	**1.853.700**

Teminat mektupları

a) 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla verilen garantiler aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Banka teminat mektupları (*)	1.618.666	1.853.700
	1.618.666	**1.853.700**

(*) 177.800 bin TL (31 Aralık 2017: 938.865 bin TL) tutarındaki teminatlar Altay Projesi kapsamında Savunma Sanayi Başkanlığı'na verilmiştir.

b) 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla alınan garantiler aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Banka teminat mektupları (**)	456.601	651.824
Teminat senetleri	24.854	14.550
Alınan ipotekler	20	20
	481.475	**666.394**

(**) 147.982 bin TL (31 Aralık 2017: 340.829 bin TL) tutarındaki teminat mektupları, Altay Projesi kapsamında, alt yüklenicilerden alınan teminatlardan oluşmaktadır.

Koşullu varlıklar

Ar-Ge indirimi kapsamında, vergi indiriminden yararlanılamayan 2011-2012-2013 ve 2014 yılları işlemleri için dava açılmış olup, Grup lehine sonuçlanan bu davalar temyiz aşamasındadır. Temyiz aşamasında olan 2011-2012-2013 ve 2014 yıllarına ait dava konusu toplam tutar 36.169 bin TL'dir. 2015 yılı Kurumlar Vergisi Ar-Ge indirimi için de dava açılmış ve 4.557 bin TL tutarlı dava Grup lehine sonuçlanmış, fakat idare tarafından istinaf başvurusu yapılmıştır. İstinaf sürecinin lehimize sonuçlandığı 31 Mayıs 2018'de elimize ulaşan kararla öğrenilmiştir. İdare, istinafta da Grup lehine çıkan kararı Danıştay'a temyiz için göndermiş olup, temyiz aşaması devam etmektedir.

NOT 14 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

a) Peşin ödenmiş giderler:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Verilen avanslar	2.413	185.594
Peşin ödenmiş giderler	9.918	4.559
	12.331	**190.153**

Verilen avans bakiyesi ağırlıklı olarak hammadde alımına ilişkin verilen tutarlardan oluşmaktadır.

b) Diğer dönen varlıklar:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Katma değer vergisi alacakları	39.318	39.832
Diğer	3.769	800
	43.087	**40.632**

c) Ertelenmiş gelirler:

Ertelenmiş gelirler - kısa vadeli	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Alınan sipariş avansları	52.002	9.674
Ertelenen bakım onarım gelirleri (*)	-	9.437
Diğer ertelenmiş gelirler (**)	1.925	1.973
	53.927	**21.084**

Ertelenmiş gelirler - uzun vadeli	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Alınan avanslar (***)	642.412	404.513
Diğer ertelenmiş gelirler (**)	26.067	26.067
	668.479	**430.580**

(*) Sözleşme kapsamında satılan araçlara ilişkin ertelenmiş bakım onarım gelirlerinden oluşmaktadır.
(**) BAE Projesi kapsamında üretilecek araçlara ilişkin, Otokar Land Systems LLC şirketine yapılan lisans hakları satışından doğan ertelenmiş gelirlerden oluşmaktadır.
(***) 20 Şubat 2017 tarihli Özel Durum Açıklaması ile kamuya açıklanan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Projesi kapsamında Otokar Land Systems LLC'nin iştirakinden alınan ön avanstan oluşmaktadır.

NOT 14 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, ERTELENMİŞ GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

d) Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek sosyal güvenlik kesintisi	11.237	6.197
Personele borçlar	4.273	11.764
Ödenecek vergi ve fonlar	2.796	6.333
	18.306	**24.294**

e) Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Tecil edilen özel tüketim vergisi	332	444
Ödenecek vergi ve fonlar	346	1.709
Diğer	713	589
	1.391	**2.742**

NOT 15 - SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ

Net satışlar

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Yurt içi satışlar	446.258	113.358	1.032.213	271.176
Yurt dışı satışlar	371.210	210.402	343.349	138.700
Brüt satışlar	**817.468**	**323.760**	**1.375.562**	**409.876**
Eksi: İskontolar ve satışlardan iadeler	(8.832)	(3.283)	(6.043)	(1.585)
Net satışlar	**808.636**	**320.477**	**1.369.519**	**408.291**

NOT 15 - SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren dönemler içinde Grup'un yapmış olduğu satışların tutarsal olarak ürün grubu bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ticari araçlar	575.666	243.237	438.742	171.871
Savunma sanayi araçları	59.736	20.048	706.592	171.547
Yıllara sari işlere ilişkin tahakkuk eden kazançlar	23.896	-	79.877	15.499
Diğer satışlar (*)	149.338	57.192	144.308	49.374
	808.636	**320.477**	**1.369.519**	**408.291**

(*) Yedek parça, servis ve diğer satış gelirlerinden oluşmaktadır.

Satışların maliyeti

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Satılan mamullerin maliyeti	(530.753)	(188.601)	(970.944)	(272.640)
Satılan ticari malların maliyeti	(71.697)	(27.878)	(70.769)	(26.111)
Satışların maliyeti	**(602.450)**	**(216.479)**	**(1.041.713)**	**(298.751)**

NOT 16 - PAZARLAMA GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Pazarlama giderleri	(163.652)	(60.508)	(155.757)	(47.946)
Genel yönetim giderleri	(56.360)	(16.996)	(47.382)	(12.402)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(36.557)	(12.104)	(32.425)	(10.436)
	(256.569)	**(89.608)**	**(235.564)**	**(70.784)**

NOT 17 - ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/GİDERLER

Esas faaliyetlerden diğer gelirler	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ticari alacak ve borçlardan kur farkı geliri	1.608.439	1.066.423	142.112	39.562
Vadeli işlem geliri	27.521	11.682	26.208	7.378
Kredili satışlardaki vade farkı geliri	21.831	9.466	13.501	4.508
Teşvik gelirleri	1.455	485	1.617	539
Diğer gelirler	13.816	1.876	8.483	1.235
	1.673.062	**1.089.932**	**191.921**	**53.222**

Esas faaliyetlerden diğer giderler	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ticari alacak ve borçlardan kur farkı gideri	(1.584.008)	(1.042.708)	(118.447)	(25.593)
Vadeli işlem gideri	(20.888)	(9.458)	(19.639)	(6.733)
Şüpheli alacak karşılık gideri	(14.511)	(9.778)	(2.905)	(1.080)
Diğer	(340)	(1)	(232)	-
	(1.619.747)	**(1.061.945)**	**(141.223)**	**(33.406)**

NOT 18 - FİNANSMAN GELİRLERİ

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Banka mevduatı kur farkı geliri	20.599	11.082	8.071	1.481
Banka mevduatı faiz geliri	2.442	567	621	108
Kredi kur farkı geliri	3.239	3.239	-	-
	26.280	**14.888**	**8.692**	**1.589**

NOT 19 - FİNANSMAN GİDERLERİ

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Banka kredileri faiz gideri	(84.806)	(38.211)	(75.593)	(26.038)
Banka kredileri kur farkı gideri	(29.236)	(23.298)	(20.099)	(10.206)
Banka mevduatı kur farkı gideri	(10.184)	(4.933)	(6.268)	(1.170)
Diğer	(242)	(60)	(149)	(83)
	(124.468)	**(66.502)**	**(102.109)**	**(37.497)**

NOT 20 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2018 - 2020 yılları arasında %22'dir (31 Aralık 2017 - %20). Kurumlar vergisi ilgili olduğu hesap döneminin sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve aynı ayın sonuna kadar tek taksitte ödenmektedir. Vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %22 (2017 - %20) oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir.

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli bilançolarda ödenecek vergi tutarları peşin ödenen vergilerle netleştirilerek aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek vergiler	957	1.277
Peşin ödenen vergiler (-)	(957)	(1.277)
Dönem karı vergi yükümlülüğü/varlığı	-	-

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemlerine ait toplam vergi giderinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017
Cari dönem kurumlar vergisi	(2.393)	-
Kar veya zarar tablosuna yansıtılan ertelenmiş vergi geliri/gideri	-	
Dönem karına yansıtılan	11.564	-
Diğer kapsamlı gelir/gidere yansıtılan	146	-
	9.317	**-**

NOT 20 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve etkin vergi oranları kullanılarak hesaplanan net ertelenmiş vergi varlığının dağılımı aşağıda özetlenmiştir:

	Kümülatif geçici farklar		Ertelenmiş vergi varlığı	
	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ar-Ge kapsamında kullanılacak teşvikler (*)	142.024	123.033	31.245	27.067
Maddi duran varlıklar	(15.172)	(7.723)	447	1.937
Maddi olmayan duran varlıklar	(45.951)	(53.814)	(9.190)	(10.763)
Ertelenmiş finansal gelirler/(giderler) net	(913)	591	(201)	130
Stoklar	577	996	124	213
Garanti giderleri karşılığı	50.820	53.065	10.811	11.260
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	37.166	31.693	7.433	6.339
Şüpheli alacak karşılıkları	2.889	2.746	636	-
Kullanılmamış izin yükümlülüğü karşılıkları	10.541	9.286	2.319	-
Diğer karşılıklar	17.876	23.052	3.575	4.851
Ertelenmiş bakım onarım gelirleri	-	9.437	-	2.076
Devam eden yıllara sari işlerden alacaklar	51.263	9.732	11.278	2.141
Diğer	13	25.566	(161)	1.355
Ertelenmiş vergi varlığı, net			**58.316**	**46.606**

(*) Şirket'in teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde ettiği kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli oranlar üzerinden kurumlar vergisine tabi tutulur. Bu kapsamda 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Şirket'in öngörülebilir gelecekte faydalanacağı 142.024 bin TL (31 Aralık 2017:123.033 bin TL) tutarında vergi avantajı ertelenmiş vergi aktifi olarak konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır. 2015 ve öncesine ait 133.194 bin TL'lik vergi avantajının kullanılmasına ilişkin dava hala devam etmekte olduğu için bunun üzerinden ertelenmiş vergi varlığı hesaplanmamıştır.

Ertelenen vergi varlığının 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren ara hesap dönemleri içindeki hareketi aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017
1 Ocak	46.606	37.853
Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan ertelenen vergi geliri/gideri :		
-Kar veya zarara yansıtılan	11.564	-
-Diğer kapsamlı gelir/(gidere) yansıtılan	146	-
30 Eylül itibarıyla	**58.316**	**37.853**

NOT 21 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Pay başına kazanç, net karın ilgili yıl içinde mevcut hisselerin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

Şirketler mevcut hissedarlara birikmiş karlardan hisseleri oranında hisse dağıtarak sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kar hesaplanırken, bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kar hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Hisse başına esas kar, hissedarlara ait net karın çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile hesaplanır.

	30 Eylül 2018	**30 Eylül 2017**
Net dönem (zararı)/karı	(85.906)	50.769
Çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedi	24.000.000.000	24.000.000.000
Pay başına (kayıp)/kazanç (Kuruş)	(0,358)	0,212

NOT 22 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Dönem sonları itibarıyla ilişkili taraflardan alacaklar ve ilişkili taraflara borçlar bakiyeleri ile yıl içerisinde ilişkili taraflarla yapılan işlemlerin özeti aşağıda sunulmuştur:

i) 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan alacak ve borçlar:

İlişkili taraflardan alacaklar	**30 Eylül 2018**	**31 Aralık 2017**
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) (*)	125.253	28.958
Ford Otosan A.Ş. (1), (2)	427	698
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	53	-
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. (1)	27	-
Opet Fuchs Madeni Yağ A.Ş. (1)	7	-
	125.767	**29.656**

(*) Yurt dışı satışların bir kısmı Ram Dış Ticaret A.Ş. aracılığı ile ihraç kayıtlı olarak gerçekleştirilmekte olup, bakiye bu işlemlerden doğan ticari alacaklardan oluşmaktadır.

İlişkili taraflara borçlar	**30 Eylül 2018**	**31 Aralık 2017**
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1)	2.183	2.996
Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1)	2.056	2.974
Setur Servis Turistik A.Ş. (1)	994	618
Koç Holding A.Ş. (2)	347	5.353
Diğer (1)	772	2.153
	6.352	**14.094**

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları
(2) Grup hissedarı

NOT 22 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

İlişkili taraflardan alınan avanslar	**30 Eylül 2018**	**31 Aralık 2017**
Otokar Land Systems LLC'nin iştiraki (Not 14)	642.412	404.513
	642.412	**404.513**

İlişkili taraflardan ertelenmiş gelirler	**30 Eylül 2018**	**31 Aralık 2017**
Otokar Land Systems LLC (Not 14)	27.992	28.040
	27.992	**28.040**

ii) İlişkili taraflara yapılan önemli satışlar ve ilişkili taraflardan yapılan önemli alımlar:

Ürün ve hizmet satışları	**1 Ocak - 30 Eylül 2018**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2018**	**1 Ocak - 30 Eylül 2017**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2017**
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1) (*)	117.312	85.664	124.677	28.707
RMK Müzecilik ve Kültür Vakfı (1)	135	-	-	-
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	49	2	50	50
Diğer (1)	10	10	84	-
	117.506	**85.676**	**124.811**	**28.757**

(*) Ram Dış Ticaret A.Ş.'ye yapılan satışlar ilişkili olmayan üçüncü kişiler için yapılan ihraç kayıtlı satışlardan oluşmaktadır.

Sabit kıymet alımları	**1 Ocak - 30 Eylül 2018**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2018**	**1 Ocak - 30 Eylül 2017**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2017**
KoçSistem Bilgi ve İletişim Hizm. A.Ş. (1)	1.313	309	1.819	583
Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1)	67	40	323	313
Diğer (1)	10	2	330	10
	1.390	**351**	**2.472**	**906**

Stok alımları	**1 Ocak - 30 Eylül 2018**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2018**	**1 Ocak - 30 Eylül 2017**	**1 Temmuz - 30 Eylül 2017**
Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1)	24.768	11.132	17.311	7.369
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1)	5.392	2.089	3.577	1.297
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	2.919	947	2.331	816
Opet Fuchs Madeni Yağ A.Ş. (1)	1.938	666	1.577	467
Akpa Dayanıklı Tük. Paz. A.Ş. (1)	1.644	607	1.717	580
Diğer (1)	199	125	3.428	267
	36.860	**15.566**	**29.941**	**10.796**

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları

NOT 22 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

Hizmet alımları	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1)	10.381	1.383	9.156	721
Setur Servis Turistik A.Ş. (1)	6.716	2.773	5.357	2.263
KoçSistem Bilgi ve İletişim Hizm. A.Ş. (1)	6.206	534	2.630	845
Ram Sigorta Aracılık Hz. A.Ş. (1) (**)	4.475	538	3.098	93
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (1)	4.377	2.037	2.746	986
Koç Holding A.Ş. (2) (*)	2.533	873	2.660	819
Eltek Elektrik Enerji İth. İhr. Top. Tic. A.Ş. (1)	1.132	-	3.134	1.061
Diğer (1)	2.121	1.330	1.590	467
	37.941	**9.468**	**30.371**	**7.255**

(*) Ana ortak Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Grup'a fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

(**) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri arasında imzalanan poliçeler kapsamında, 30 Eylül 2018 ve 30 Eylül 2017 tarihinde sona eren hesap dönemlerinde ödenen ve tahakkuk eden prim tutarını içermektedir.

Banka mevduat hesapları	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)		
- Vadeli mevduatlar	3.658	1.821
- Vadesiz mevduatlar	5	3
	3.663	**1.824**

Çek ve senetler	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	3.088	4.119
	3.088	**4.119**

Krediler	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	300	-
	300	**-**

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları
(2) Grup hissedarı

NOT 22 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren dönemler itibarıyla ilişkili taraflar ile ilgili esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler:

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ticari alacak ve borçlardan doğan kur farkı gelirleri				
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1)	28.304	15.937	11.317	4.208
Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1)	14	8	43	10
Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hizm. A.Ş. (1)	-	-	7	7
	28.318	**15.945**	**11.367**	**4.225**

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Ticari alacak ve borçlardan doğan kur farkı giderleri				
Ram Dış Ticaret A.Ş. (1)	1.918	1.481	3.385	-
Zer Merkezi Hizmetler A.Ş. (1)	874	594	158	71
Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hizm. A.Ş. (1)	48	23	-	-
Yapı Kredi Faktoring (1)	-	-	12.678	-
	2.840	**2.098**	**16.221**	**71**

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren dönemler itibarıyla ilişkili taraflar ile ilgili finansman gelir ve giderleri:

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Faiz gelirleri				
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	424	413	105	3
	424	**413**	**105**	**3**

	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Faiz giderleri				
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	213	163	618	282
	213	**163**	**618**	**282**

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları

NOT 22 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren dönemler itibarıyla ilişkili taraflar ile ilgili finansman gelir ve giderleri:

Kur farkı gelirleri	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	3.049	2.076	4.683	1.001
	3.049	**2.076**	**4.683**	**1.001**

Kur farkı giderleri	1 Ocak - 30 Eylül 2018	1 Temmuz - 30 Eylül 2018	1 Ocak - 30 Eylül 2017	1 Temmuz - 30 Eylül 2017
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (1)	5.799	3.103	3.907	765
	5.799	**3.103**	**3.907**	**765**

(1) Grup ana ortağının ilişkili tarafları

Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar

Grup'un 30 Eylül 2018 tarihinde sona eren hesap dönemi itibarıyla üst düzey yöneticilerine sağladığı kısa vadeli faydalar toplamı 5.744 bin TL'dir (30 Eylül 2017: 5.356 bin TL). Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarından oluşmaktadır.

NOT 23 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

a) Döviz pozisyonu tablosu ve ilgili duyarlılık analizi

Grup'un yabancı şirketlerle ticari faaliyetlerde bulunması sebebiyle döviz cinsinden borçlu veya alacaklı bulunulan meblağların Türk Lirası'na çevrilmesinden dolayı kur değişiklerinden doğan döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup, ileride oluşacak ticari işlemler ve kayda alınan aktif ve pasiflerden ötürü ortaya çıkan kur riskini yönetmek için, döviz sepetini mümkün olduğunca çeşitlendirmeye yönelik bir politika izlemektedir.

NOT 23 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	**TL karşılığı (işlevsel para birimi)**	**Amerikan Doları**	**Avro**	**İngiliz Sterlini**
1.	Ticari alacaklar	1.016.041	98.890	60.934	19
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	26.124	1.183	2.739	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
3.	Diğer	66	11	-	-
4.	**Dönen varlıklar (1+2+3)**	**1.042.231**	**100.084**	**63.673**	**19**
5.	Ticari alacaklar	7.583	-	1.091	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
7.	Diğer	42	7	-	-
8.	**Duran varlıklar (5+6+7)**	**7.625**	**7**	**1.091**	**-**
9.	**Toplam varlıklar (4+8)**	**1.049.856**	**100.091**	**64.764**	**19**
10.	Ticari borçlar	(208.052)	(29.871)	(4.149)	(36)
11.	Finansal yükümlülükler	(69.846)	-	(10.049)	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(81.729)	(10.869)	(2.360)	(28)
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
13.	**Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)**	**(359.627)**	**(40.740)**	**(16.558)**	**(64)**
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	-	-	-	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(642.412)	(107.244)	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	**Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)**	**(642.412)**	**(107.244)**	**-**	**-**
18.	**Toplam yükümlülükler (13+17)**	**(1.002.039)**	**(147.984)**	**(16.558)**	**(64)**
	Net Bilanço Pozisyonu (9+18)	**47.817**	**(47.893)**	**48.206**	**(45)**
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	(50.863)	47.784	(48.500)	-
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	286.236	47.784	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	(337.099)	-	(48.500)	-
20.	**Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)**	**(3.046)**	**(109)**	**(294)**	**(45)**
21.	**Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)**	**47.709**	**(47.911)**	**48.206**	**(45)**
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	(5.009)	-	(5.009)	-
23.	İhracat (30 Eylül 2018 itibarıyla)	364.190	7.401	57.146	27
24.	İthalat (30 Eylül 2018 itibarıyla)	411.378	40.349	39.346	954

NOT 23 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

31 Aralık 2017		TL karşılığı (işlevsel para birimi)	Amerikan Doları	Avro	İngiliz Sterlini
1.	Ticari alacaklar	589.040	90.131	55.035	111
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	401.125	105.321	856	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
3.	Diğer	8	2	-	-
4.	**Dönen varlıklar (1+2+3)**	**990.173**	**195.454**	**55.891**	**111**
5.	Ticari alacaklar	3.847	-	852	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
7.	Diğer	103	7	17	-
8.	**Duran varlıklar (5+6+7)**	**3.950**	**7**	**869**	**-**
9.	**Toplam varlıklar (4+8)**	**994.123**	**195.461**	**56.760**	**111**
10.	Ticari borçlar	(8.423)	(126)	(1.759)	(1)
11.	Finansal yükümlülükler	-	-	-	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(310.684)	(82.122)	(174)	(28)
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	(9.487)	-	(2.101)	-
13.	**Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)**	**(328.594)**	**(82.248)**	**(4.034)**	**(29)**
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	-	-	-	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(404.513)	(107.244)	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	**Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)**	**(404.513)**	**(107.244)**	**-**	**-**
18.	**Toplam yükümlülükler (13+17)**	**(733.107)**	**(189.492)**	**(4.034)**	**(29)**
	Net Bilanço Pozisyonu (9+18)	**261.016**	**5.969**	**52.726**	**82**
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	(259.323)	(6.500)	(52.000)	-
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	-	-	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	(259.323)	(6.500)	(52.000)	-
20.	**Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)**	**1.693**	**(531)**	**726**	**82**
21.	**Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)**	**270.393**	**5.960**	**54.810**	**82**
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	(1.325)	(72)	(1.253)	-
23.	İhracat (30 Eylül 2017 itibarıyla)	339.042	34.695	53.329	30
24.	İthalat (30 Eylül 2017 itibarıyla)	366.118	44.809	49.830	1.527

NOT 23 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un vergi öncesi karının diğer değişkenler sabit tutulduğunda, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini'ndeki %10 değişiklik karşısındaki duyarlılık analizi aşağıdaki gibidir:

30 Eylül 2018	**Vergi öncesi kar Yabancı paranın değer kazanması**	**Vergi öncesi kar Yabancı paranın değer kaybetmesi**
ABD Doları'nın TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(65)	65
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(65)**	**65**
Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(204)	204
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	**(204)**	**204**
İngiliz Sterlini'nin TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
7- İngiliz Sterlini net varlık/yükümlülüğü	(35)	35
8- İngiliz Sterlini riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- İngiliz Sterlini varlıkları net etki (7+8)	**(35)**	**35**
Toplam (3+6+9)	**(304)**	**304**

31 Aralık 2017	**Vergi öncesi kar Yabancı paranın değer kazanması**	**Vergi öncesi kar Yabancı paranın değer kaybetmesi**
ABD Doları'nın TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(200)	200
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(200)**	**200**
Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	328	(328)
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	**328**	**(328)**
İngiliz Sterlini'nin TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:		
7- İngiliz Sterlini net varlık/yükümlülüğü	42	(42)
8- İngiliz Sterlini riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- İngiliz Sterlini varlıkları net etki (7+8)	**42**	**(42)**
Toplam (3+6+9)	**170**	**(170)**

NOT 24 - FİNANSAL ARAÇLAR

Aktif piyasalarda ticareti yapılmayan finansal araçların gerçeğe uygun değeri, değerleme tekniklerinin kullanılması yoluyla belirlenir. Belirleme teknikleri, en az Grup'un özel tahminleri kadar güvenilir ve mevcut olduğu durumlarda gözlenebilir piyasa verilerinin maksimum düzeyde kullanımını sağlar. Eğer bir finansal aracın gerçeğe uygun değeri açısından gereken tüm girdiler gözlenebilir durumdaysa, bu araç seviye 2 kapsamındadır. Gerçeğe uygun değer hesaplamalarının, aşağıdaki hesaplama hiyerarşisinde belirtilen aşamalar baz alınarak açıklanmasını gerektirmektedir:

- Belirli varlıklar ve yükümlülükler için, aktif piyasalardaki kote edilmiş fiyatlar (düzeltme yapılmamış) (Seviye 1),
- Aşama 1 içinde yer alan kote edilmiş fiyatlardan başka, varlık ve yükümlülükler için, ya direkt (fiyat olarak) ya da dolaylı (fiyatlardan türetilerek) gözlenebilir girdiler (Seviye 2),
- Gözlenebilir bir piyasa datası baz alınarak belirlenemeyen varlık ve yükümlülükler için girdiler (gözlenemeyen girdiler) (Seviye 3).

Aşağıdaki tablo, Grup'un 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerindeki gerçeğe uygun değeri ile ölçülmüş varlıklarını göstermektedir:

30 Eylül 2018

Varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Türev finansal araçlar	-	5.009	-	5.009
	-	**5.009**	**-**	**5.009**

31 Aralık 2017

Varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Türev finansal araçlar	-	1.325	-	1.325
	-	**1.325**	**-**	**1.325**

Rayiç bedel, bir finansal enstrümanın zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında gönüllü taraflar arasındaki bir cari işlemde el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa, oluşan bir piyasa fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Finansal enstrümanların tahmini rayiç bedelleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme metotları kullanılarak tespit edilmiştir. Rayiç bedel tahmininde ve piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler kullanılır. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Grup, finansal araçların kayıtlı değerlerinin makul değerlerini yansıttığını düşünmektedir.

Finansal varlıklar - Finansal aktiflerin, kısa vadeli olmaları ve kredi kaybının önemsenmeyecek ölçüde olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir.

Finansal yükümlülükler - Ticari borçların ve diğer parasal yükümlülüklerin, kısa vadeli olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir. Uzun vadeli sabit faizli banka kredilerinin, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan sabit faiz oranı ile değerlendiğinde, rayiç değerinin taşınan değere yakın olduğu görülmüştür. Kısa vadeli kredilerinin ise vadelerinin kısa olması nedeniyle taşınan değerlerinin rayiç değeri yansıttığı varsayılmaktadır.

NOT 25 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Yoktur.

NOT 26 - FİNANSAL TABLOLARIN ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLEYEN YA DA FİNANSAL TABLOLARIN AÇIK, YORUMLANABİLİR VE ANLAŞILABİLİR OLMASI AÇISINDAN AÇIKLANMASI GEREKEN DİĞER HUSUSLAR

Yoktur.

……